

Matti Semi vas

Toimenpidealoite valistustyön lisäämisestä nuorten keskuudessa nuuskan käytön vaaroista

Eduskunnalle

Viime vuosikymmenien pitkäjänteinen työ tupakkatuotteiden käytön vähentämiseksi on tuottanut tulosta, sillä suomalaisten tupakointi on vähentynyt merkittävästi. Tavoitteena on saavuttaa vuoteen 2030 mennessä nikotiiniton Suomi. Tavoitteen saavuttaminen tarkoittaa sitä, että enintään viisi prosenttia väestöstä käyttää tupakka- ja nikotiinituotteita. Myönteisestä kehityksestä huolimatta tavoitteen saavuttamista vaikeuttaa erityisesti nuuskan käytön lisääntyminen nuorten keskuudessa.

Nuuskan käytön lisääntyminen nuorten keskuudessa voi johtua esimerkiksi siitä, että sitä ei aikuistenkaan keskuudessa pidetä yhtä haitallisena kuin tupakointia. Nuuskan käytöllä on kuitenkin lukemattomia terveyteen haitallisesti vaikuttavia tekijöitä. Erilaisista nuuskatuotteista on löydetty ainakin 28 syöpää aiheuttavaa ainetta. Nuuska heikentää oleellisesti suun terveyttä ja lisää vaaraa sairastua sydämen vajaatoimintaan. Lisäksi runsas nuuskan käyttö voi lisätä vaaraa sairastua kakkostyypin diabetekseen.

Kouluterveyskyselyn mukaan nuuskan käyttö on viimeisten vajaan kymmenen vuoden kuluessa lisääntynyt erityisesti poikien keskuudessa, vaikkakin myös tyttöjen nuuskan käytössä on havaittu kasvua. Vuonna 2017 ammattioppilaitoksessa opiskelevista pojista käytti nuuskaa päivittäin 16,7 %, lukion 1. ja 2. vuoden oppilaista 8 % ja peruskoulun 8.- ja 9.-luokkalaisista 7,6 %. Nuuskan käytössä on myös suuria paikkakuntaakohtaisia eroja. Syöpäjärjestöt ovat nostaneet esiin, että erityisen tärkeää on tavoittaa ammattiin opiskelevat nuoret, joilla tupakkatuotteiden käyttö on muita yleisempää. Syöpäjärjestöjen tutkimuksessa todetaan, että ammattioppilaitoksista puuttuu käytännön toimintatapoja nikotiinittomien ympäristöjen luomiseksi.

Tutkimusten mukaan nuoret saavat nuuskaa käyttöönsä vaivatta, vaikka sen myynti ja maahan-tuonti on Suomessa kielletty. Täysi-ikäiset yksityishenkilöt voivat tuoda nuuskaa omaan, henkilökohtaiseen käyttöön yhden kilon vuorokaudessa. Lahjaksi nuuskaa ei saa tuoda, ja tupakkatuotteiden hallussapito on alaikäisiltä kielletty.

Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry:n vuonna 2018 tekemän selvityksen mukaan ymmärrys nuorten nuuskaan liittyvistä valinnoista, mielikuvista ja toimintatavoista on tärkeää, kun suunnitellaan ennalta ehkäisevää työtä. Selvityksen mukaan nuoret itse ehdottivat keinoiksi esimerkiksi suoraan nuoriin vaikuttamisen, jotta heidät saadaan ajattelemaan kriittisesti nuuskan käytöstä, ja nuuska-valistuksen lisäämisen. Nuoret näkivät itse, että tupakasta oli onnistuttu tekemään epätrendikäs-

Toimenpidealoite TPA 20/2019 vp

tä, ja toivoivat samantyyppistä valistusta nuuskasta. Selvityksestä ilmeni myös esikuvien vaikutus nuoriin. Varsinkin jääkiekkoilijoiden nuuskan käyttö vaikuttaa siihen, että nuuskan käyttö nähdään helposti yhdistettävänä urheilullisuuden kanssa. Nuuskankäytön on todettu kuitenkin hädastavan esimerkiksi erilaisista urheiluvammoista paranemista muiden terveyshaittojen ohella. Selvityksen mukaan nuuskan vastaisen valistuksen on hyödynnettävä nuorten omia kanavia, kuten somea. Valistuksen on pystyttävä puuttumaan myös nuuskan ja jääkiekon sekä yleisesti urheilullisuuden yhteyteen.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin valistustyön lisäämiseksi nuorten keskuudessa nuuskan käytön vaaroista.

Helsingissä 22.10.2019

Matti Semi vas